

„Da, da, tista. Reč je bila uže pri deželnem odboru, cesta do meje litijskega okraja je tudi uže narejena, čeravno ne popolno izdelana. Da se tu ni delala, je kriv le Vesteneck in njegov služabnik, višenjski baron Taufferer, ki sta vse to zadržavala po svojih poročilih. Tako zdaj še ni nič in ljudje in živina morajo trpeti“.

Da! res trpeti morajo ljudje in živina, to se nama je precej pokazalo, ko sva videla vprežena dva vola pred pezo, ki bi jo bil na količkaj zložni cesti lahko vlekel en človek sam. In pri tem sta še dva človeka potiskala in klela in tepla ubogo živino. Zakaj ni gosp. Pajka več! Vesteneck se ne more pečati s cestami, ker ima preveč drugih ustavoverskih opravkov.

Daljna pot gre po hosti, ob poti je le par hiš. Prav prijetna bi bila, ker je vedno med bukovim in drugim listjevim drevjem, če bi bila le nekoliko boljša. Toda kmalu se prične suha Krajina, zemlja je rudečkasta ilovica, iz katere pa povsod molé in strlé ostre, po dežji pa vendar nekoliko oglajene skale. Nama je bil to prav križev pot posebno, ker je začelo še deževati in je zemlja postala polzka, da je bilo malo bolje kakor na ledu. Pot se nama je cedil po obrazu nekaj zavoljo prejšnje vtrujenosti, še več pa zavoljo težavne hoje, a tega ni hotelo biti ne konca ne kraja. Vode ni nikjer videti, tem bolj čudno se mi je zdelo, ko zagledava z neke stene pod sabo precej široko jezero s popolno rujavimi bregovi. Moj prijatelj, ki je tam domá, mi pojasni to reč rekoč, da se je ta voda enkrat nabrala po dežji, a ni odtekla, ker se je požiravnik skoro gotovo zamašil. Tako je pokončanih veliko njiv in travnikov in res je vse golo okoli, kakor bi bil kdo požgal, ali kakor ob mrtvem morji. Morda bo okrajno glavarstvo vendar preiskalo to reč in cenilo škodo, da se poškodovanim ljudem vsaj davki za to zemljo odpišejo.

Od tod plezava na kviško po stezah, kakoršne so za kozé, a ne za ljudi. Jaz moram reči, da mi je spoštovanje do faranov mojega gospoda prijatelja pri tem pogledu brž za veliko procentov padlo, kajti tu je zanikernost preočita; ponoči ali o slabem vremenu bi nikomur ne svetoval, da naj po tej poti gre. Jaz bi tudi sam res ne bil prišel menda nikamur, čeravno se nama je bil uže prej pokazal šumberški stari grad, a moj prijatelj je vedel v tem labirintu pravo pot in korakal pred mano kakor gorjanec, da sem komaj sopihal za njim.

Dolga, dolga je bila ta pot, čeravno nisva hodila več ko dve uri, a slednjič se skobacava še čez en prelaz in pokaže se nama nekoliko streljajev daleč obljubljena dežela — čem reči: cerkev Sel pod Šumberkom.

Pogled ta toliko spodbode kite mojih vtrujenih nog, da mi začnó volneje vzdigati se, čeravno sem si jaz mislil ta Sela vsa drugačna, nego so se pokazala. Tudi je pot tu boljša, ni treba skakati človeku čez skale, mlake in globočine; par sto korakov še v breg in — pred farovžem sva. Ravno veliko poslopje ni, a čedno, prijazno.

Ko se prikaževa, odpré majhen, rujav psiček dolge dlake ravno svoj gobček, da bi zalajal nad nama, a moj prijatelj zakriči „o knedelfrajla“ in psiček začne prijazno mahati z repkom — dokaz, da tudi psičice rade slišijo ljubljansko-nemško prilizovanje. Greva toraj po stopnicah gori, od koder se sliši žensko cerkveno petje, in stopiva v sobico prav na tihem, da ne bi motila petja, ker je gospod župnik ravno učil pevke za drugi dan, binkoštno nedeljo. Al kmalu sva izdana — menda po nagajivi kuharci — in gospod župnik se brž prikaže ter naju jako prijazno sprejme. Ko je svoj nosel s pevkami opravil, se prisede k nama in začnemo razgovarjati.

Dolgo smo se razgovarjali, vsa vas je uže spala, ko smo tudi mi šli k počitku. Jaz sem tako trdo zaspal, kakor v Ljubljani uže mesece ne, in še le, ko mi je začel gospod župnik peti zajutrnico, sem zlezal s postelje telesno zeló popravljen.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Grofa Taaffe-a politika.

Na vsako stopinjo, ki jo je do zdaj naredil minister Taaffe, smo pazljivo gledali, vsaka volitev, ki je srečno izvršila se za našo stranko, veljala nam je za zmago Taaffe-ovo, zdela se nam je zmaga pravih Avstrijcev proti doktorskemu lažiliberalstvu ustavaške stranke.

Zdaj so volitve do malega končane. Avstrijski narodi so vkljub krivičnemu Šmerlingovemu volilnemu redu volili tako, da je bil vesel vsak pravi domorodec, a grozila in vstrašila se bivša gospodujoča stranka.

Pri vsem tem pa nam prihodnja politika Taaffe-ova vendar še noče popolno jasna postati. Če si izvoljene poslance ogledamo po vrsti, če jih potipamo za politično žilo, če se tudi od politike grofa Taaffe-a nadjamo to, da bo, kakor je to navadno v vsakem parlamentu, za svojo vlado dobil nekoliko glasov večine, naj si bodo razmere kakoršne koli, — če prav vse to predarimo, ne pridemo do družega, ko do tega prepričanja, da prihodnji državni zbor utegne delati vsaki vladi vladanje nemogoče.

Da ste si v kakem zboru dve stranki po številu skoro popolnem enaki, to pač ni nič novega in nenavadnega v parlamentih, novo pa bi bilo pač to, da bi kako ministerstvo s takim državnim zborom res vladalo, če tudi le za kratek čas. Bo li grof Taaffe to, kar se nemogoče zdi, naredil mogoče, bo li navadno disciplino razdri na obeh stranéh tako, da zdaj ob levi, zdaj ob desni bode pridobival svojim vladnim predlogom večino? On se tega gotovo nadja, kajti le tako se dá razvozljati to, zakaj se v volitve ni vtikal, marveč volilcem pustil prosto roko. Vendar mi ne maramo biti preroki, če grofu Taaffe-u rečemo, da se o tem hudo moti. On misli, da se boste obe veliki stranki trdno spojili tako, da se bo ustavaška stranka naredila iz nekdanjega kluba levičnikov, napredovalnega kluba in levega središča, konservativna pa iz konservativnega vélikega posestva, iz nekdanje državopravne stranke, iz Čehov in Poljakov. To se bo morda pač res zgodilo, kedar bo šlo za načelna ustavna vprašanja, toda — in tu listi ustavaške stranke prav govore — če bo šlo morda za premembo ustave, vlada v tej državni zbornici ne bo imela večine. Nadjati se je sicer, da bo prihodnji državni zbor v prvem zasedanji imel kaj koristnejega opraviti, ko preminjati ustavo, čeravno je premembe silno potrebna. Kakor močni in složni bodete politični stranki, kedar bo šlo za važne državne zadeve, tako majhni in po številu glasov nepreračunljivi bodete, ko bodo na vrsti reči, za katere bo treba le gole večine.

Naj omenimo le ene same predloge, ki v državnem zboru pride menda precéj v začetku na vrsto, in ta je vredba davkov. Predlogo o vpeljavi osobnega dohodninskega davka (Personal Einkommensteuer) je kakor znano, zbornici podalo uže Auersperg-Lasserjevo ministerstvo, pa ta predloga ni prišla do rešitve. Za njo so bili tačas levičniki, levo središče, ustavaško véliko posestvo, demokrati in nekaj „naprednjakov“; zoper predlogo so glasovali državopravna stranka, Poljaki in naprednjaki so glasovali zoper predlogo iz

principa, državoppravna stranka iz politične oportunitete. To se bo zdaj spremenilo; vsi levičnjaki, dr. Herbstova stranka in nekaj ustavaških velikoposestnikov bodo iz političnih ozirav zdaj glasovali zoper predloge te postave, državoppravna stranka pa vsa za-njo. Recimo, da pridejo Čehi v zbor in recimo, da jih po kakih koncesijah vlada pridobi za svojo predlogo, vendar še ona ne bode imela večine, ker desnemu središču, Čehom, konservativcem itd. stojé nasproti ustavski z blizo 140 glasovi in Poljaki s kakimi 60 glasovi. Pomagati bi si utegnili ministerstvo le, če bi Poljakom dalo še več koncesije, da jih spravi iz opozicije zoper to predlogo.

Al kaka pa bo politika ta, če si bo morala vlada za vsako svojih predlog večino kupiti od posameznih političnih strank, če bo morala zdaj Poljakom, potem Čehom, pozneje demokratom in naprednjakom deliti koncesijo za koncesijo! In kako pa bi bilo z izpolnovanjem vsake teh koncesij? Bi se li ne moralo dovoljenje zopet posebej kupiti od vsake stranke z novimi darili, tako da bi bil državni zbor prav za prav čudna zmes nasprotnih si strank, ki bi se dal skup držati le s silo politično nedostojno? Taka politika pač bi smela biti le izjemna, nikakor pa ne navadna, ker bi se po nji parlamentarična sistema na glavo postavila.

Ko je grof Taaffe v Auerspergovo ministerstvo stopil za ministra notranjih zadev, smo se o njem vse kaj družega nadjali. Mislili smo namreč, da nima samo on, marveč da ima vse ministerstvo namen, z notranjo politiko avstrijsko vkreniti na čisto konservativno pot, — mislili smo, da je o tem, da se tako kakor zdaj ne dá dalje vladati, prepričan ne le grof Taaffe, ampak vsi njegovi ministerski tovariši: Stremayr ravno tako, kakor Glaser in Chlumecky. Če pa je to drugače — in mi smo mislili, da je drugače in se nismo motili — bi bil moral grof Taaffe sestaviti novo ministerstvo uže pred volitvami.

Kaj pa se je zgodilo mestu tega? V ministerstvu vladajo različne misli; de Pretis, Glaser, Chlumecky in tudi Stremayr ostali so tista „harmonična celota“, kakor je bila pod regimentom Lasser-Auerspergovim, in ob volitvah niso držali križem rok, sicer bila bi večina prihodnjega državnega zbora veliko večja, ko bi bila neutraliteta uradnikov vladala v vseh krogih. — In tako se je zgodilo, da k demokratom, starim naprednjakom, „112terim“, levemu in desnemu središču, Poljakom in Rusinom dobimo zdaj še dve stranki vélikega posestva: ustavaško in fevdalno. In s to mešanico hoče grof Taaffe vladati?! Vse to hoče premešati, nastaviti stranko stranki in tako svoji politiki zagotoviti večino! Mi mu želimo „dobro srečo“, a bojimo se, da ne bi se hudo vrezal.

Naši dopisi.

Iz Rusije 12. julija. 7. — Odkar nisem „Novicam“ pisal, se je v Rusiji in v sosedstvu mnogo zgodilo, mnogo važnega — vojevalo se je neprenehoma. Puške sicer niso pokale, topovi niso gromeli, ali žvižgale so v Rusijo iz vseh strani drugačne bombe, ki so pustile v duši ruskega naroda vtisk drugačen, ne tak, kakoršen krvavi boji na Karških stenah, na Plevenskih gričih, na Šibkinskih skalah in na Plovdinskih ravninah.

Prva bomba, ki jo je omikana, liberalna, napredna Evropa sè zedinjenimi močmi na Rusijo treščila — bil je berolinski traktat. Ta bomba je veliko škode naredila, veliko novega dela dala, vendar pokončala ni nič. Ona je razdrobila Bolgarijo na nekoliko centripetalnih kosov, ki se bodo vedno vojnovali, dokler se

ne zedinijo sè središčem — a naroda bolgarskega in njegove bodočnosti ona ni pokončala. Srbski narod v Bosni in Hercegovini, od koder se je pred vojsko prvi krik po svobodi zaslišal, je postal po ukazu berlinskega kongresa in po posebni želji diplomata Andrassya — vrvolezec, katerega položaj je tem bolj omahljiv, ker mu niti droga niso na vrh v roke dali, s katerim bi se mogel v ravnovisji držati. Kakega mnenja je o tej evropejski bombi ruski car-osvoboditelj in z njim ves ruski narod, sem vam o svojem času pisal. A da se ruski narod sè svojim carom ni motil, to je predvčerajšnjim potrdil angleški minister Salisbury, ki je na banketu svojih lordov po ukazu prvega ministra Beakonsfielda o berolinskem traktatu tako-le govoril: „Konkurenta, ki bi se mogel polastiti najbolj važnih pozicij v sredzemnem morju (katere so zdaj v angleških rokah), med sedanjimi državami in med narodi, ki se znovo ustanovljuje, ni nobenega.... Sedanji mir je le začasno zavetje.... Napomniti vam moram, da pri sedanjih mednarodnih razmerah celó tako miroljubni (!) državi, kakor je Anglija, vedno preti vojska.

Druga bomba, ki jo je omikana Evropa tudi sè zedinjenimi močmi v Rusijo treščila, je bila mednarodna „kužna“ komisija. Tukaj uže ni bil Beakonsfield prvi mojster-bombač, ampak bil je naš „prijatelj“ Bismark. On je ukazal svojim vselej ubogljivim nemškimi in nekaterim podkupljenim ruskim *) žurnalistom-kruhoborcem zatrobiti na véliko trobento o kugi, ki iz Rusije vsej Evropi grozi. Bismark je namreč videl, da turška vojska Rusije ni tako oslabila v finančnih zadevah, kakor je Evropa sploh pričakovala, zato je on poskusil druga sredstva. Ko bi bil on mogel Rusijo hermetično zapreti in zgraditi, bil bi to storil; ker pa tega ni mogel, izdal je razne ukaze, po katerih je skoraj vsa izvoznja iz Rusije v Nemčijo prestala. Njegovemu svarilu so se zaporedoma pokorile druge evropejske države, z največim veseljem se vé da Avstroogerska, poslednja pa — praktična Anglija. Angličanje so si mislili, da ni vredno zavoljo laži svojemu žepu škodovati; zato so oni le v mali meri, le na videz praktikovali Bismarkovo laž — na videz, to njihovemu žepu ni škodilo, a Rusiji je vendar škodilo. Da bi svoje prekanjenost kolikor toliko prikril, si je Bismark izmislil mednarodno „kužno“ komisijo, h kateri je tudi Turčijo — očetnjavo kuge — povabil. Odisejeva Kirka bi bila te „kužne“ komisarje sè svojega otoka domu odpravila sè svinjskimi rivci; Rusija jih je pa v Moskvi bogato pogostila ter iz Moskve v toplih mehkih vagonih peljala k bregovom Volge na sprehod, od kodar so se gospodje „kužni“ komisarji po raznih potih uže na stroške svojih vlad domu vračali z — dolgimi nosi. Kuge, slava Bogu, gospodje „kužni“ komisarji niso več našli, ne pustili. Od tistega časa je preteklo celih pet mesecev, a vendar nam je še le včeraj telegraf prinesel prenehoma privožuje v pruska mesta žito in les. Kolikor bo znašala pruska colnina, toliko boljši kup bo

*) Posebno hrabrost v lažnjivosti je pokazal liberalni „Golos“. On je koval doma v Petrogradu telegrame o kugi, ter jih je spuščal po svetu, češ, da so iz Caricina, Vetljanke in Astrahana. Ko so „S. Peterburgskija Vedomosti“ to njegovo perfidijo ovadile, je bil ta liberalec celo tako predrzen, da je terjal redaktorja imenovanih „Vedomosti“ pred sodnijo. Ali sodnija je terjala, da mora on, to je „Golos“, sodniji pokazati originalne telegrame. Na to se je še le obnačila vsa nesramnost „Golosa“; on je pokazal en telegram iz Herkova, ki ga je natisnil pod imenom „iz Caricina“; drugih telegramov ni mogel pokazati, ker jih je vse doma skoval. Tako je „Golos“ po sodniji dokazal, da je to, kar so ga imenovale une Vedomosti — lažnjivec.